Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

YTTRANDE
2018-09-25

TN 2018-0686
FUT 2018-0281
Infosäkerhetsklass
K1 (öppen)

Landstingsrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Bilaga 1

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2017 avseende trafiknämnden

I den årliga revisionen som landstingsrevisorerna genomför prövas om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Landstingsrevisorerna har överlämnat revisionsrapporten till trafiknämnden för yttrande vilket görs genom detta tjänsteutlåtande.

Trafiknämnden har från och med 1 juli 2017 tagit över ansvaret för verksamheten inom förvaltning för utbyggd tunnelbana. Verksamheten har efter övertagandet fortsatt att bedrivas inom en särskild, egen förvaltning vilket innebär att trafiknämnden har två självständiga förvaltningar.

Nedan följer trafiknämndens yttrande över revisionens rekommendationer riktade till trafiknämnden. Rekommendationer som riktas till nämnd/styrelse är av principiell betydelse och ingår i den så kallade A-listan som biläggs rapporteringen från revisionen till nämnd/styrelse.

Rekommendationer som ställs till förvaltnings-/bolagsledningen är av den karaktären att de hanteras av bara förvaltnings-/bolagsledningen och återfinns därför endast i tjänsteutlåtandet.

Förvaltningarnas kommentarer till rekommendationer ställda till förvaltningarna och till nämnden återfinns i tjänsteutlåtandet.

Trafikförvaltningen

Landstingsrevisorerna rekommenderar att Trafiknämnden bör utifrån fullmäktiges övergripande mål fastställa nedbrutna mål för nämndens verksamhet med tillhörande indikatorer och målnivåer. Målnivåerna behöver även kopplas till långsiktiga ambitioner och de övergripande målen.

Trafiknämnden delar trafikförvaltningens kommentarer att den strategiska kartan utgår helt från Stockholms läns landstings (SLL:s) mål och budget från 2018, till skillnad från 2017 då trafikförvaltningen gjorde vissa anpassningar av SLL:s mål. Dessutom har trafiknämnden i budgeten för 2018 beslutat och fastställt en uppsättning, till SLL mål och budget, kompletterande indikatorer.

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör utifrån sitt ansvar för verksamhetens inriktning, omfattning och en budget i balans på lång sikt ta aktiv del i det långsiktiga arbetet med prioriteringar.

Trafiknämnden delar trafikförvaltningens kommentar att styrningen av den långsiktiga kostnadsutvecklingen sker via fastställandet av budget och investeringsplan. Budgeten innehåller budgetår plus tre planår. Investeringsplanen är femårig med ytterligare fem prognosår. I enskilda investerings- och tilldelningsbeslut redovisas ekonomiska konsekvenser på lång sikt. Löpande informeras trafiknämnden om kostnadsutveckling via tertial-, del-, och årsrapporter. Genom den årliga budgetprocessen framkommer investeringsbehoven för trafiknämnden att prioritera dess medel. Ärenden i nämnden är yttrande på landstingsdirektörens planeringsunderlag under våren och den inarbetade slutliga budgeten under hösten.

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör i samverkan med landstingsstyrelsen inventera vilka krav som följer av ansvaret som fastighetsägare samt säkerställa att dessa kan hanteras i sin helhet.

Trafiknämnden delar trafikförvaltningens kommentar att före omorganisationen 2012/2013 när all personal och all verksamhet låg i AB SL ägdes fastigheter av både Stockholms läns landsting och AB SL. Genom uppdrag som var inskrivet i ägardirektiv och bolagsordning, ansvarade AB SL för all förvaltning av kollektivtrafikanläggningar, oavsett om det var Stockholms läns landsting eller AB SL som var lagfaren ägare eller nyttjanderättshavare av fastigheten. Efter bildandet av trafiknämnden respektive trafikförvaltningen är förhållandet i princip detsamma. Stockholms läns landstings fastigheter ägs fortfarande av landstinget och AB SL:s fastigheteter av AB SL. Skillnaden är att det numera är nämnden och trafikförvaltningen som genom förvaltningsuppdrag från AB SL ansvarar för all förvaltning av fastigheterna. Förvaltningsuppdraget från AB

SL till nämnd/förvaltning som formaliserats i bland annat samarbetsavtalet mellan parterna gäller all verksamhet inom AB SL, med undantag endast för vissa beslut som enligt aktiebolagslagen inte kan uppdras åt nämnden eller förvaltningen.

Det är alltid möjligt att fastställa vilken juridisk person som är lagfaren ägare och som på grund av det eller på grund av nyttjanderätt legalt drabbas av ansvar. Oavsett juridisk person kommer fastighetsägaransvaret hanteras och förvaltas av Stockholms läns landsting (TN/TF), antingen i egenskap av lagfaren fastighetsägare vad avser landstingsägda fastigheter eller till följd av det förvaltningsuppdrag som landstinget har för AB SL:s fastigheter och nyttjanderätter avseende fastigheter.

Beslut i landstingsfullmäktige, ägardirektiv och samarbetsavtal pekar således tydligt ut landstinget (TN/TF) som den part som hanterar och ansvarar för all förekommande verksamhet inom AB SL. Någon ytterligare reglering just gällande förvaltningen av AB SL:s fastighetsägaransvar behövs därför inte.

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör skyndsamt utforma föreskrifter och riktlinjer för skal- och tillträdesskydd för att tydliggöra ansvarsfördelningen, dels gentemot trafikutövarna, dels internt inom trafikförvaltningen. Denna rekommendation ersätter tidigare lämnade rekommendationer nummer 83 och 84.

Trafiknämnden delar trafikförvaltningens kommentar att en ny riktlinje ”*Riktlinjer Lås och tillträde till Trafikförvaltningens byggnader, anläggningar och lokaler*” är framtagen och fasställd av förvaltningschefen under juni månad 2018. Inom avdelningen Strategisk utveckling pågår ett arbete med att ta fram en ny riktlinje ”*Riktlinje för skalskydd/områdes-skydd*”.

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör utifrån arbetet med att utforma föreskrifter och riktlinjer för skal- och tillträdesskydd koordinera de olika skyddsåtgärderna inom området så att olika delar utgör ett genomtänkt och sammanhängande system samt se över den fysiska funktionaliteten för de olika skyddsåtgärderna på bansträckningarna, depåerna, etc. Uppföljningen av skyddsåtgärderna och den lokala tillämpningen bör utökas. Denna rekommendation ersätter tidigare lämnade rekommendationer nummer 85 och 86.

Trafiknämnden delar trafikförvaltningens beskrivning att sedan maj månad 2018 har säkerhetsfunktionen tillförts en ny säkerhetsstrateg med särskilt ansvar för utvecklingen av security- och trygghetsfrågor. En del i den nya rollen är att koordinera olika skyddsåtgärder inom förvaltningen i syfte att skapa ett sammanhängande system i samverkan med

verksamhetsansvariga för trafikförvaltningens anläggningar, byggnader och infrastruktur (banor, depåer, kontorsbyggnader etc.).

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör ta ställning till prioriterade åtgärder efter riskkartläggning på säkerhetsområdet.

Trafiknämnden delar trafikförvaltningens kommentar att det pågår ett arbete genom VP-uppdraget från 2017 *"Åtgärder gällande arbetssätt, roller och organisation för säkerhetsarbetet"*. Nämndens ansvar hanteras genom förvaltningschefens delegation från trafiknämnden och förvaltningens löpande arbete.

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll på säkerhetsområdet genom att, i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet, årligen planlägga och löpande följa upp samtliga säkerhetsområden.

Trafiknämnden delar trafikförvaltningens kommentar att löpande uppföljning sker via ordinarie ledningsrapportering, och vid behov, via särskild rapportering i trafikförvaltningens ledningsgrupp, där säkerhetsdirektören är adjungerad ledamot. Från och med 2019 avses en årlig återrapportering av säkerhetsläget ske till trafiknämnden genom att föregående års säkerhetsrapport biläggs den ordinarie förvaltningschefsinformationen.

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör säkerställa att informationssäkerhetskrav i befintliga och nya avtal med externa leverantörer motsvarar den skyddsnivå på information och system som dessa ska ha tillgång till.

Trafiknämnden delar trafikförvaltningens *kommentar* att en ny informationssäkerhetsbilaga finns framtagen av Stockholms läns landsting och avses ingå i trafiknämndens framtida avtal och upphandlingar. Beträffande befintliga avtal behöver det göras en bedömning av hur viktig informationssäkerhetsbilagan är för den aktuella verksamheten och om den bör inarbetas i befintligt avtal eller om det kan anstå tills avtalet ska förnyas.

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör tydliggöra ansvarsfördelning och säkerställa att det finns tillräckligt stöd för hanteringen av informationssäkerhet vid framtagande av nya avtal och i uppföljning av befintliga avtal.

Trafiknämnden delar trafikförvaltningens *kommentar* att beträffande ansvarsfördelningen rörande informationssäkerhet är trafikförvaltningens bedömning att ansvar tydligt efter den omorganisation som genomfördes

våren 2017 när informationssäkerhetsteamet fördes över till Ledningsstaben Säkerhet. Beträffande säkerställande av stöd för hanteringen av informationssäkerhet vid framtagande av nya avtal och uppföljning av befintliga avtal avses detta säkerställas genom de åtgärder som föreslås i en särskild ”Handlingsplan för informationssäkerhet” som avses fastställas av förvaltningschefen inom kort.

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör informera sig om såväl finansiella som affärsmässiga risker samt vilka förutsättningar som finns för biljettsystemet fram till 2023.

Trafiknämnden kommer genom trafikförvaltningen att bygga ett nytt biljettsystem under de kommande tre åren. Inom ramen för detta biljettsystemprogram kommer såväl de finansiella som affärsmässiga aspekterna att beaktas och omhändertas. Gällande SL Access pågår en kontinuerlig dialog med företaget VIX om prioriterade underhållsåtgärder. Dessa driftsätts som underhållsreleaser regelbundet. Målsättningen är att SL Access ska vara ersatt under 2021. Avtalen med VIX kan som längst förlängas till 2023.

Landstingsrevisorerna rekommenderar att trafiknämnden bör mot bakgrund av förvaltningens utredning om framtidens biljett- och betalsystem fatta beslut om effektmål för arbetet med det framtida biljettsystemet.

Trafiknämnden anser att rekommendationen är åtgärdad. Programmets effektmål fastställdes i samband med att rapporten Framtidens biljett- och betalsystem (SL 2017-0198) föredrogs trafiknämnden som ett informationsärende 2018-01-30.

Förvaltning för utbyggd tunnelbana

Inga rekommendationer har ställts till nämnden avseende förvaltning för utbyggd tunnelbana.